

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Sumari

- **Monogràfic**
- **Agenda**
- **Publicacions**
- **Webs d'interès**
- **Unió Europea**
- **Novetats legislatives**

Número 12
Febrer 2003

Coordinació i edició:

Carme Camacho
Miquel Vilaseca
Unitat de logística i comunicació
Oficina Tècnica de Cooperació
Tef. 93 402 21 22
E-mail: ot.cooperació@diba.es
Web: <http://www.diba.es/otc>

Monogràfic

Sostenibilitat i urbanisme: reflexions des de Barcelona

Juli Esteban i Noguera

Director del Gabinet d'Estudis Urbanístics de l'Ajuntament de Barcelona

L'article que us presentem és una adaptació feta pel mateix autor del que, amb el títol "L'espai urbà i el territori", es va publicar a la separata "Agenda 21: el futur possible", al núm. 59 de la revista Barcelona, metròpolis mediterrània. Maig-agost 2002.

La realitat física de la ciutat

Segurament estem tots d'acord que les ciutats, i en general els espais urbanitzats, tenen una elevada responsabilitat en l'esdevenidor mediambiental del planeta, de forma molt especial com a consumidores de recursos.

Sens dubte, l'ús de l'espai urbà que fan les persones que hi viuen o hi treballen, l'activitat de les empreses i institucions que s'hi ubiquen, i la gestió de la ciutat que fa el govern municipal inclouen un ventall amplíssim d'accions que en el seu conjunt són la causa de la major part dels seus efectes mediambientals. Tanmateix, bona part d'aquestes accions i efectes estan condicionats pel receptacle físic on es produeixen, és a dir, per la forma que té la ciutat i per com han estat construïts els seus espais i edificis.

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Es presenten aquí algunes reflexions al voltant de la transcendència que aquests dos components de la ciutat –forma i construcció– tenen en el seu comportament ambiental, sia directament, sia, molt especialment, condicionant l'eficiència de les moltíssimes activitats que s'hi desenvolupen.

Recordem que hi ha disciplines específiques que s'ocupen d'aquestes coses, l'urbanisme i l'ordenació del territori tenen la comesa principal d'ocupar-se de la forma i la localització dels assentaments urbans, l'arquitectura i les enginyeries de construcció, s'ocupen de materialitzar els edificis i els elements públics de la ciutat.

Certament, es pot dir que les ciutats on vivim són les que són, amb la forma i les construccions que els ha donat la seva història. Tanmateix, tot i que les trames urbanes tenen una notable inèrcia al canvi, les ciutats no són configuracions estàtiques, les ciutats creixen i també es remodelen.

Creixement i remodelació són processos de canvi de la configuració de la ciutat en què cal tenir molt presents les repercussions mediambientals.

El creixement urbà

A Barcelona podrien dir que ja no hi pot haver creixement per extensió, i això és veritat si ens referim estrictament al municipi, però no ho és si entenem que la ciutat de què el municipi forma part és un ens molt més extens, on inevitablement es donaran encara creixements de certa importància, per atendre demandes de sòl per a habitatges i activitats que les àrees ja urbanitzades no podran satisfer. D'aquí que al marge de termes municipals als ciutadans els ha de preocupar com es produeixi el creixement pendent.

Tres són els aspectes a considerar en els processos de creixement de les trames urbanes:

- La quantitat
- La localització
- El caràcter

En un territori tan intensament urbanitzat com la regió metropolitana de Barcelona, és molt important preservar en el possible els espais no urbanitzables. Les raons d'aquest criteri són diverses i importants. L'espai no urbanitzat facilita la recàrrega dels aqüífers, i la vegetació necessària per al manteniment dels ecosistemes naturals, que contribueix a més a neutralitzar les emissions a l'atmosfera. L'espai no urbanitzat és així mateix necessari per al lleure i per a la percepció dels paisatges, tant els rurals que li són propis, com per la identificació, que fa possible, dels nuclis urbans com a ens físicament separats. Caldrà doncs que es prenguin les mesures per evitar el consum banal del territori, aquell que no és necessari perquè

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

es tracta d'implantacions de coses prescindibles, o que poden disposar-se de forma que el consum sigui molt menor.

En segon lloc cal considerar la localització dels creixements. Aquests poden ser pretesament autònoms i dispersos, i en llocs poc adequats com tantes urbanitzacions dels anys 60 o 70, o com semblaven tornar a impulsar les mesures legislatives del govern de l'estat de 1998 i 2000. Poden ser també creixements en continuïtat de les àrees urbanes existents, amb les que poden establir bones relacions funcionals, i a les quals poden així mateix complementar i millorar formalment la seva imatge.

Si el creixement és mesurat, el que comporta una certa densitat, i se situa en continuïtat amb els nuclis urbans existents, es facilita l'objectiu de protegir els espais lliures territorials des d'una protecció adequada dels espais lliures es poden condicionar les opcions de creixement de forma que aquest hagi de ser l'estrictament necessari en les localitzacions adequades i amb les densitats suficients per a poder complir aquestes condicions.

En tercer lloc hem de tenir en compte el caràcter d'aquest creixement: es pot créixer formant àrees de baixa densitat d'habitatge o d'activitats especialitzades funcionalment, o al contrari, mitjançant àrees d'una certa densitat i funcionalment mixtes on hi hagi residència i activitat.

És prou clar que amb una certa densitat necessitarem menys sòl per ubicar un determinat nombre d'habitatges o llocs de treball. Així mateix, la mixtura d'usos que tenen molts teixits urbans de les ciutats existents s'han mostrat fins avui com el model més eficient per evitar la segregació espacial de les seves diverses parts.

Cal afegir que el creixement relativament dens i en continuïtat amb els teixits urbans existents, a més d'estalviar sòl minimitza el perímetre de contacte, sempre conflictiu, entre les àrees urbanes i l'entorn rural.

Es clar que si el creixement és mesurat, el que comporta una certa densitat, i se situa en continuïtat amb els nuclis urbans existents, es facilita l'objectiu de protegir els espais lliures territorials, i a la inversa, des d'una protecció adequada dels espais lliures es poden condicionar les opcions de creixement de forma que aquest hagi de ser l'estrictament necessari en les localitzacions adequades i amb les densitats suficients per a poder complir aquestes condicions.

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

La mobilitat en el territori

A més de tot això, cal referir-se a un altre efecte ambiental important que resulta de la configuració dels nous creixements de les ciutats: els modes de la mobilitat. Com sabem, el desplaçament de les persones i les mercaderies és causa d'una alta proporció de l'energia que es consumeix –en la seva major part procedent de "recursos no renovables", primer criteri de no sostenibilitat– i és causa també d'una bona proporció de residus, en especial CO2, que per la seva quantitat no neutralitzable causen una "degradació acumulativa en l'entorn", tercer criteri de no sostenibilitat, i aquí l'entorn el podríem entendre en la seva dimensió planetària.

Certament estem en un espai metropolità i es consubstancial amb la seva naturalesa que la gent es mogui al llarg i ample del seu àmbit, ja sigui per motius de treball, educació o lleure. L'espai metropolità ofereix uns avantatges d'oferta que seria absurd no aprofitar, però fer-ho no hauria de comportar un augment sempre creixent en el recorregut al lloc de treball ni, sobretot, un ús cada vegada més gran del vehicle privat. És veritat que cap configuració de la implantació urbana podrà impedir que les persones es desplacin on vulguin i en el mitjà que vulguin, i és bo que aquesta possibilitat estigui oberta atès que la llibertat de decidir és un bé a protegir absolutament.

La preferència pels teixits urbans densos i mixtos. Aquest criteri que ja hem esmentat que contribuïa a la preservació dels espais lliures territorials i a la cohesió social, és també molt important per a afavorir una mobilitat el més sostenible possible

Tanmateix, serà convenient que la configuració del territori urbanitzat ajudi que les decisions sobre els destins i els modes de desplaçament de les persones prenguin majoritàriament les opcions ambientalment menys desfavorables. Hi ha dos criteris bàsics a tenir presents per avançar en aquest objectiu:

- La preferència pels teixits urbans densos i mixtos. Aquest criteri que ja hem esmentat que contribuïa a la preservació dels espais lliures territorials i a la cohesió social, és també molt important per a afavorir una mobilitat el més sostenible possible.

És veritat que quan en el planejament es proposen distribucions dels habitatges i de l'activitat en l'espai, no es pot garantir en cap mesura que els llocs de treball d'una àrea siguin ocupats per gent que visqui en els habitatges pròxims, encara que hi hagi una lògica general dels comportaments que tendeixi a aproximar ambdós si és possible. El que sí que es pot garantir és que a les àrees amb un grau d'especialització elevat sia en habitatge, sia en

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

activitats econòmiques, quasi tots els residents s'hauran de desplaçar per anar al seu lloc de treball o quasi tots els llocs de treball s'ocuparan per treballadors que vindran de lluny. Atès que la mobilitat obligada és el concepte tècnic que s'utilitza per a referir-se als desplaçaments residència-treball, podríem denominar aquestes àrees com de "mobilitat obligatòria".

El segon criteri és concentrar el creixement en els llocs servits, o servibles, amb un transport públic eficient

En el territori metropolità trobem nombrosos exemples d'aquestes àrees. Cal fer, però, una matisació: els polígons industrials que serien àrees del tipus que ens estem referint, han tingut sentit com a espais que acollien construccions i activitats difícilment integrables amb l'habitatge. Avui però, degut a la mecanització, robotització i segmentació dels processos industrials han disminuït enormement els llocs de treball de les plantes de producció, i en canvi han aparegut parts segmentades del procés: disseny, marketing, comptabilitat... que comprenen la major

proporció de llocs de treball i que són perfectament integrables amb l'habitatge en teixits urbans mixtos.

- El segon criteri és concentrar el creixement en els llocs servits, o servibles, amb un transport públic eficient. En un interessant article de Josep M. Carrera¹ es fa palès com el creixement demogràfic, importantíssim, del període 1950-80 del conjunt dels municipis de la regió metropolitana es polaritzava en els eixos servits pel ferrocarril. Creixien principalment els nuclis d'una certa importància servits per estacions de ferrocarril. Aquesta pauta contrasta fortament amb el que ha succeït després del 90 quan la pèrdua de població, esperada i natural, dels municipis grans, és coincident amb una gran dispersió del creixement en municipis mitjans o petits, que en una bona proporció no estan dotats de servei ferroviari. La lògica d'aquesta pauta és ambientalment inacceptable com a model de desenvolupament per al conjunt del territori.

El Pla territorial metropolità i la Llei d'urbanisme de Catalunya

El Pla territorial metropolità, d'obligada formulació des de 1987, havia d'haver aportat un model de desenvolupament territorial que donés resposta satisfactòria als tres components de la sostenibilitat del territori: equitat, economia i ecologia. Aquest pla, després de deu anys de treballs, tingué una versió redactada l'any 1998 que no ha estat ni tramitada, ni debatuda, ni tan sols presentada oficialment.

¹ Papers. Regió metropolitana de Barcelona, núm. 36.

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Tanmateix el Pla territorial metropolitana no ha deixat mai d'anunciar-se com una cosa més o menys imminent, i ara també és així. Tant de bo. Però hauria de ser un pla que doni resposta suficient als problemes plantejats sense remetre'ls a posteriors plans comarcals o directors. Els problemes bàsics són: quina quantitat de sòl inevitablement s'haurà d'urbanitzar per donar resposta a les demandes estimades, com és localitzarà aquest sòl en funció de les àrees urbanes i de les xarxes de transport públic existents o de possibilitat creïble, i quines condicions mínimes haurien de tenir aquests creixements pel que fa a densitats i usos. Complementàriament amb tot això, el pla ens ha de definir de forma positiva els sistemes d'espais no urbanitzats que de forma quasi definitiva han d'ésser preservats per assegurar l'estàndard ambiental i paisatgístic d'aquest territori, així com per possibilitar estratègies de supervivència en situacions no previsibles.

Aquesta demanda que té des de fa temps sòlids arguments, està avui a més recolzada per disposicions legislatives. La recentment aprovada (març 2002) Llei d'urbanisme de Catalunya, encara que des del meu punt de vista no es poden qualificar de bones totes les seves aportacions, sí que es manifesta amb prou claredat amb relació al que estem parlant.

En concret, l'article 3 té per títol: "Concepte de desenvolupament urbanístic sostenible", i conté expressions com les següents:

"El desenvolupament urbanístic sostenible (...) comporta conjuminar les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, (...) a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures."

"..., atès que el sòl és un recurs limitat, comporta també la configuració de models d'ocupació del sòl que evitin la dispersió en el territori, afavoreixin la cohesió social, considerin la rehabilitació i la renovació en sòl urbà, (...) i consolidin un model de territori globalment eficient."

"L'exercici de les competències urbanístiques ha de garantir, d'acord amb l'ordenació territorial, l'objectiu del desenvolupament urbanístic sostenible."

Hi ha qui pot trobar tot això massa genèric, tanmateix em sembla important que la sostenibilitat dels processos de desenvolupament urbanístic sigui un mandat de llei, i sobretot que s'assenyalin com a motius d'insostenibilitat el consum de sòl i la

Em sembla important que la sostenibilitat dels processos de desenvolupament urbanístic sigui un mandat de llei, i sobretot que s'assenyalin com a motius d'insostenibilitat el consum de sòl i la dispersió dels creixements, i també que faci esment de l'ordenació territorial com a instrument per a garantir el desenvolupament urbanístic sostenible

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

dispersió dels creixements, i també que faci esment de l'ordenació territorial com a instrument per a garantir el desenvolupament urbanístic sostenible. Ara falta que la llei es compleixi i no passi com amb la de 1987, que establia l'exigència de redactar un pla territorial que encara esperem. En relació amb això cal recordar que el desenvolupament urbanístic està sotmès a la intervenció dels ciutadans mitjançant suggeriments, alegacions, i també recursos si s'incompleixen les determinacions d'obligatòria observança. L'article 3 dóna peu per impugnar aquelles decisions que siguin contràries als principis enunciats, caldrà però que ciutadans i institucions estiguin atents per anar creant una veritable cultura de l'urbanisme sostenible.

La renovació urbana

Recordem que al començament es deia que les àrees urbanes evolucionen perquè creixen i es renoven. Fins aquí hem tractat del creixement, de l'extensió de l'espai urbanitzat, i hem analitzat les condicions d'aquest perquè es pugui inscriure dins la consideració de desenvolupament urbanístic sostenible. Barcelona, com a referent d'una regió metropolitana, té com hem vist coses a dir al respecte, però Barcelona, dins del marc del seu municipi ja no pot créixer. El Pla general metropolità de 1976 va assenyalar les escasses possibilitats de creixement que quedaven, en alguns casos –vegi's Torre Vilana– a contracor, motivats per resolucions judicials de recursos presentats. Avui sortosament ja no se senten opinions defensant l'ocupació urbana de Collserola o del que resta dels turons de la ciutat.

Tanmateix, Barcelona sí que renova els seus teixits, i ho ve fent intensament des de principis dels 80. D'entrada, i considerada globalment, aquesta actitud està en la línia d'afavorir la sostenibilitat del sistema metropolità. Com més eficient sigui l'ús que es faci de les àrees ja urbanitzades, menys necessitat hi haurà en principi d'ocupar més sòl i d'augmentar les necessitats de desplaçament. La intensificació dels usos en una àrea ben dotada d'un transport públic encara millorable, contribueix a disminuir l'ús del vehicle privat. És fàcil d'entendre que aquests arguments valen també per a qualsevol ciutat d'una certa entitat i amb un cert nivell de transport públic, com n'hi ha unes quantes a la Regió Metropolitana.

**Com més eficient sigui
l'ús que es faci de
les àrees ja urbanitzades,
menys necessitat hi
haurà en principi d'ocupar
més sòl i d'augmentar
les necessitats de
desplaçament**

Subratllem al respecte que l'esmentat article 3 de la nova llei d'urbanisme fa referència precisa a la rehabilitació i la renovació en sòl urbà com a línies d'actuació a considerar per a un desenvolupament urbanístic sostenible, referència que sens dubte està en la lògica de propugnar el millor aprofitament possible de l'espai ja urbanitzat abans d'urbanitzar-ne de nou.

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Ritmes i context de la renovació urbana

Cal tenir present que no es pot pretendre tenir sempre la ciutat sencera en perfecte estat de revista, és a dir, amb tot el seu cos físic preparat per jugar el paper que representi la utilització econòmicament i ambientalment més eficient del seu espai.

Això és un desideratum a què cal aspirar però sense que això ens porti a activar simultàniament tots els projectes de renovació possibles. D'una banda, la renovació de la ciutat ha de tenir unes pautes adequades al que realment es pot portar a terme en un període determinat, per altra banda els ritmes han de permetre una recomposició en termes positius dels continguts socials que rau en els teixits a renovar. També cal dir que no és dolent que a la ciutat existeixi sempre una certa proporció de teixits pendents de renovació que donen acollida a realitats socials que l'ortodòxia urbanística inevitablement margina. Aquests teixits no seran sempre els mateixos, seria greu que fos així. La renovació d'unes parts es produirà paral·lelament a l'envelliment i l'obsolescència d'altres, que hauran d'ésser objecte de futures renovacions. Diguem que la ciutat s'ha de reprojectar i renovar continuament, a la vegada que hauria de tenir sempre parts que encara no han assolit les noves cotes de racionalitat urbana, sense renunciar que les assoleixin algun dia.

La sostenibilitat té també un component d'ordre social; cal assolir la suficient equitat que afavoreix la necessària cohesió. En aquesta temàtica la disponibilitat d'habitatges accessibles als qui els necessiten és bàsica. Seria tanmateix equivocat pensar que això té solució en l'àmbit del terme municipal de Barcelona, o de l'Hospitalet o de Santa Coloma, etc., que són ciutats sense espai per a créixer.

Sí que val la pena, però, ocupar-se a l'àmbit del municipi que la proporció entre habitatges i activitats sigui la més interessant per a la ciutat i la més apropiada per al medi ambient del territori.

Per últim cal dir que defensem els avantatges de la ciutat densa, però que d'això no s'ha de despendre que sigui positiva qualsevol densificació dels teixits existents. No hem de perdre de vista que en els municipis de l'aglomeració central metropolitana hi ha nombroses àrees a les quals la renovació urbana hauria d'aportar si fos possible una substancial disminució del volum d'edificació existent.

També cal dir que no és dolent que a la ciutat existeixi sempre una certa proporció de teixits pendents de renovació que donen acollida a realitats socials que l'ortodòxia urbanística inevitablement margina

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

La forma i la construcció dels edificis

El segon aspecte, assenyalat al començament, que condiona la sostenibilitat de la ciutat és el de la materialització de la seva forma, que es fa a través de projectes arquitectònics concrets i de la construcció d'aquests.

Allargar la vida dels edificis mitjançant un manteniment adequat, i fomentar la rehabilitació dels edificis degradats recuperables són les dues primeres mesures a adoptar

Els efectes mediambientals de determinades opcions projectuals i solucions constructives és una temàtica sotmesa actualment a un intens procés de recerca. Avui es coneix un repertori de solucions constructives i instal·lacions que sens dubte milloren els efectes ambientals de l'edificació; també coneixem llistats de materials no convenients. Tanmateix no es desprenen de tot això uns criteris clars respecte a la forma dels edificis, ni tampoc s'ha arribat –excepte en aspectes molt concrets com les plaques solars– a

fórmules clares d'avaluació global sobre els efectes que determinades solucions tenen sobre l'ambient general. Avaluació que és important per a poder decidir entre alternatives i poder justificar també en alguns casos que no s'adopti la solució ambiental més favorable, si el marge d'avantatge sobre les altres solucions no compensa els inconvenients en altres aspectes: integració en el paisatge, cost, ...

En l'avaluació ambiental de l'edificació cal en tot cas tenir present tres fases del procés: construcció, ús de l'edifici al llarg de la seva vida útil, i desconstrucció quan s'ha acabat aquesta. Bàsicament en la primera es consumeixen materials, aigua i energia, en la segona es consumeix energia i aigua, i es produeixen residus, en la tercera es produeixen molts residus. La avaluació conjunta de tots aquests efectes és complexa, i és difícil arribar a criteris generals tan clars com els expressats respecte l'ús del territori. Cal assenyalar com una contribució interessant en aquesta matèria l'estudi que va realitzar l'Institut Cerdà per encàrrec del Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona el 1995.

En tot cas, està clar que allargar la vida dels edificis mitjançant un manteniment adequat, i fomentar la rehabilitació dels edificis degradats recuperables són les dues primeres mesures a adoptar, les quals a més de la seva importància en termes mediambientals tenen avantatges de tipus econòmic i social.

Pel que fa als nous edificis, a l'actualitat no hi ha arguments per a defensar preferències en termes ambientals, pels edificis alts o baixos, ai llats o entre mitgeres. Factors com l'assolellament, la inèrcia tèrmica, les solucions constructives, o l'alliberament d'espai per a zona verda, es combinen de diversa manera en les distintes opcions sense que sigui possible deduir-ne unes pautes que siguin les millors en tots els casos. D'altra banda cal no oblidar que aquests

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

components s'han de valorar conjuntament amb altres criteris no estrictament ambientals però també importants, relatiu principalment al paisatge urbà. Per exemple, seria difícilment admissible el criteri de la millor orientació possible com a configurador de la forma dels edificis en una trama com l'Eixample on prima el seu caràcter de traçat isòtrop.

Especialment per a l'edificació de nova planta pot ser interessant la proposta que fa l'Agenda 21 de Barcelona, de creació d'un certificat d'alta qualitat ambiental dels edificis que assoleixin un cert nivell de valoració en relació amb els components que tenen efectes directes sobre el medi ambient. L'elaboració de la metodologia d'aquest certificat és una bona ocasió per a la investigació del valor i l'interès que unes mesures tenen amb relació a les altres, cosa que hauria d'ajudar a definir una tècnica de valoració del conjunt del projecte que permeti maximitzar la suma dels avantatges mediambientals de diferent índole que poden obtenir-se.

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Agenda

Exposició permanent. Centre de Recursos Barcelona Sostenible

Informació: Centre de Recursos Barcelona Sostenible

Lloc: Barcelona

Tel. 93 237 47 43

<http://www.mediambient.bcn.es/cat/crbs/>

Postgrau. Arquitectura avançada per a ciutats digitals-Metàpolis

Dates: Del febrer al juny de 2003

Informació: IaaM-Metapolis

Lloc: Barcelona

Tel. 93 351 06 43

E-mail: info@metapolis.com

<http://www.metapolis.com>

Jornada. Ordenació del sòl no urbanitzable en el marc de la nova llei d'urbanisme de Catalunya

Data: 27 de febrer de 2003

Informació: La Vola

Lloc: Castell de Montesquiu (Osona)

Tel. 93 851 51 57

E-mail: jornades@lavola.com

<http://www.lavola.com/jornades>

Màster. Energia per al desenvolupament sostenible

Dates: Del març de 2003 al maig de 2004

Informació: Fundació Politècnica de Catalunya.

Lloc: Terrassa

Tel. 93 739 86 11

E-mail: info.general@fpc.upc.es

<http://www.fpc.upc.es>

Curs. El nou règim de l'urbanisme a Catalunya

Dates: Març i abril de 2003

Informació: Escola d'Administració Pública de Catalunya

Lloc: Girona, Lleida i Tarragona

Tel. 93 657 23 23

E-mail: rosether@gencat.net

<http://www.eapc.es/formacio/local/2003.htm>

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Conferència. L'herència urbana del 2004. Preguntes en cerca de resposta A càrrec de Josep Anton Acebillo, responsable d'Urbanisme de l'Ajuntament de Barcelona

Dates: 3 de març de 2003 a les 19,30 h.
Informació: Museu d'Art Contemporani de Barcelona-MACBA
Lloc: Barcelona
Tel. 93 412 08 10
http://www.macba.es/pdf/cat_muntadas.pdf

Curs. Aplicació de la nova normativa de telecomunicacions en els edificis

Dates: 4 de març de 2003
Informació: Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona
Lloc: Barcelona
Tel. 93 240 23 73
E-mail: formació@apabcn.es
<http://www.apabcn.es>

Curs. La llum i el color en l'espai interior

Dates: Del 5 de març al 2 d'abril de 2003
Informació: Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona
Lloc: Barcelona
Tel. 93 240 23 73
E-mail: formació@apabcn.es
<http://www.apabcn.es>

Curs. L'urbanisme: dret i pràctica

Dates: 5, 12, 19 i 26 de març i 2, 9, 23 i 30 d'abril de 2003
Informació: Escola d'Administració Pública de Catalunya
Lloc: Barcelona
Tel. 93 657 23 23
E-mail: rosether@gencat.net
<http://www.eapc.es/formacio/local/2003.htm>

Curs. Les instal·lacions urbanes en el marc de la nova Llei d'Urbanisme

Dates: 7, 14, 21, 28 de març i 4 d'abril de 2003
Informació: Escola Sert. COAC
Lloc: Barcelona
Tel. 93 306 78 44
E-mail: escolasert@coac.net
http://www.coac.net/escolasert/cursos/2003/marc/instal·lacions_urbanes.html

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Conferència. Del segle XIX al segle XXI. El front litoral en les expectatives de Barcelona, a càrrec de Joan Roca. Historiador

Data: 10 de març de 2003, a les 19,30 h.
Informació: Museu d'Art Contemporani de Barcelona-MACBA
Lloc: Barcelona
Tel. 93 412 08 10
http://www.macba.es/pdf/cat_muntadas.pdf

Curs. Gestió del sòl urbanitzable

Dates: 10 i 11 de març de 2003
Informació: Revista de Derecho Urbanístico
Lloc: Madrid
Tel. 91 400 80 18
E-mail: rdu@montercorvo.com
<http://www.rdu.es>

Curs. Eficiència energètica i energies renovables. Aplicacions en l'edificació

Dates: Del 11 al 27 de març de 2003
Informació: Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona
Lloc: Barcelona
Tel. 93 240 23 73
E-mail: formació@apabcn.es
<http://www.apabcn.es>

Fira. Ecomed-Pollutec. Saló de l'energia i el medi ambient

Dates: Del 11 al 14 de març de 2003
Informació: Fira de Barcelona
Lloc: Barcelona
Tel. 93 217 00 24
E-mail: jtrape@apcebcn.es
<http://www.ecomedpollutec.com>

Curs. Gestió de la seguretat viària i la problemàtica mediambiental

Dates: 11, 13, 18, 20, 25 i 27 de març de 2003
Informació: Escola d'Administració Pública de Catalunya
Lloc: Barcelona
Tel. 93 657 23 23
E-mail: rosether@gencat.net
<http://www.eapc.es/formacio/local/2003.htm>

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Curs virtual. Càlcul i disseny d'instal·lacions solars tèrmiques

Data d'inici: 18 de març de 2003

Informació: Structuralia

Tel. 902 100 925

E-mail: info@structuralia.com

<http://www.structuralia.com>

Curs. Gestió del sòl urbà

Dates: 12 i 13 de març de 2003

Informació: Revista de Derecho Urbanístico

Lloc: Madrid

Tel. 91 400 80 18

E-mail: rdu@montercorvo.com

<http://www.rdu.es>

Jornada. Infraestructures comunes de telecomunicacions

Dates: 14 de març de 2003

Informació: Oficina d'Atenció Ciutadana de Castelldefels

Lloc: Castelldefels

Tel. 93 665 11 50

<http://www.castelldefels.org/jornades>

V Congrés Ibèric d'Urbanisme

Dates: Del 19 al 21 de març de 2003

Informació: Associació d'Urbanistes Portuguesos

Lloc: Lisboa (Portugal)

Tel. 00 21 841 80 28

E-mail: a.urbanistas@iol.pt

<http://www.aetu.es/ViseuCongresiberico.htm>

Taller de paisatgisme

Dates: Primavera de 2003

Informació: ICARO. Colegio Territorial de Arquitectos de Valencia

Lloc: València

Tel. 96 351 84 89

<http://www.paisajismo.org/taller.htm>

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Postgrau. Gestió d'espais verds

Dates: Del 1 d'abril al 29 de maig de 2003
Informació: Fundació Politècnica de Catalunya
Lloc: Barcelona
Tel. 93 401 25 17
E-mail: merce.diaz@fpc.upc.es
<http://www.fpc.upc.es>

Curs. Gestió de residus

Dates: 1, 3, 8 i 10 d'abril de 2003
Informació: Escola d'Administració Pública de Catalunya
Lloc: Barcelona
Tel. 93 657 23 23
E-mail: rosether@gencat.net
<http://www.eapc.es/formacio/local/2003.htm>

IV Congrés Internacional d'Ordenació del Territori

Dates: Del 2 al 4 d'abril de 2003
Informació: CIOT 2003
Lloc: Saragossa
Tel. 91 519 26 59
E-mail: stecnica@ciot2003.org
<http://www.ciot2003.org>

Congrés. Nous territoris de l'arquitecte

Dates: Del 3 al 5 d'abril de 2003
Informació: Fundació FIDAS
Lloc: Sevilla
Tel. 954 46 02 20
E-mail: nuevos_territorios@fidias.org

Conferència. El paper de les universitats en el desenvolupament urbà i comunitari

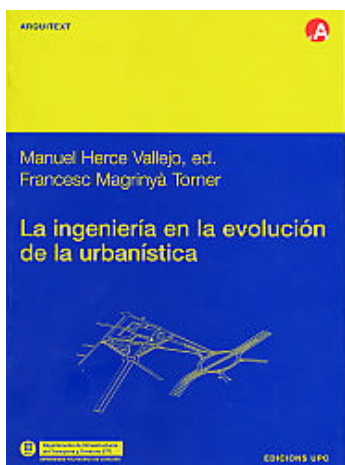
Dates: 10 i 11 d'abril de 2003
Informació: European Urban Research Association (EURA)
Lloc: Twente (Holanda)
Tel. +44 (0) 117 344 3209
E-mail: julie.triggle@uwe.ac.uk
<http://www.eura.org>

Territori i ciutat

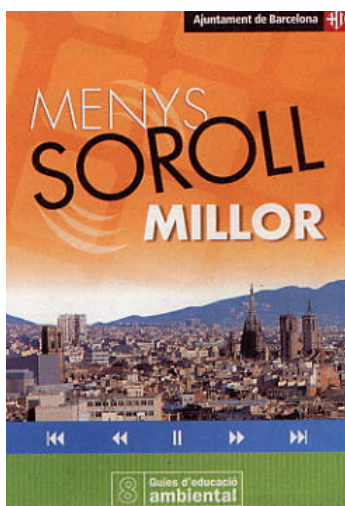
Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Publicacions

La ingeniería en la evolución urbanística

Manuel Herce i Grancesc Magrinyà
Col·lecció Arquitect
Edicions UPC
2002. 239 pàg.

Menys soroll millor

Guies d'educació ambiental, núm. 8
Ed. Ajuntament de Barcelona
2002. 28 pàg.

Arte público y espacio político

Félix Duque
Akal Ediciones
2002. 174 pàg.

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Recull d'actuacions urbanístiques 1995-2002. IGUAL

Institut de Gestió Urbanística i Activitats Locals
(IGUAL)

Diputació de Barcelona

2002. 143 pàg.

La coberta captadora als edificis d'habitatges

Autors varis

Institut de Tecnologia de la Construcció de
Catalunya

2002. 128 pàg

Jardines insurgentes/Gardens in arms

Autors varis

Editorial Fundación Caja de Arquitectos

2002. 312 pàg.

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Webs d'interès

CIVITAS2004: Sistema d'informació sobre el Desenvolupament sostenible

CIVITAS2004 és una iniciativa del Fòrum Universal de les Cultures 2004 (www.barcelona2004.org) i del Global Environmental & Technology Foundation (www.getf.org); està disponible en català, castellà i anglès.

La web conté informació sobre diversos temes relacionats amb el desenvolupament sostenible de pobles i ciutats (energia, mobilitat, residus, construcció, agenda 21, etc.). Estructura els seus continguts en una secció de notícies, calendari d'esdeveniments, i una selecció d'enllaços i documentació breument comentats. El sistema incorpora una eina que permet la cerca per paraules dins la bases de dades d'enllaços, l'arxiu de notícies i/o el calendari d'esdeveniments.

Editen setmanalment un butlletí de subscripció gratuïta amb les novetats més destacades relacionades amb el desenvolupament sostenible.

<http://civitas-ct.barcelona2004.org/>

Delibera. Sistema Integral de participació

Delibera és un sistema que proporciona eines per a la deliberació col·lectiva al voltant de temes d'interès social, bàsicament a través de qüestionaris, reunions presencials i fòrums de discussió. Com a exemples, en aquest moment estan actius debats entorn a les agendes 21 de Badalona, Arenys de Mar, Malgrat de Mar o el Fòrum de valoració transversal de propostes per a un món responsable, plural i solidari.

<http://www.delibera.info>

GENEROURBAN – Género y Urbanismo

Generourban és un grup de treball per la integració de la dimensió de gènere a l'ensenyament, la investigació i la pràctica de l'urbanisme, a partir d'experiències a nivell espanyol i europeu. La web, proporciona informació sobre els projectes en què treballa el grup, agenda, documentació i enllaços relacionats. El document "Ciudades para tod@s" inclou un recull d'experiències d'integració de la perspectiva de gènere a l'urbanisme a Espanya.

<http://www.angelfire.com/home/generourban/>

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

▲ Unió Europea

Segona selecció de projectes Interreg IIIB MEDOC

Del centenar de projectes que es varen presentar a la segona convocatòria d'aquest programa, n'han estat seleccionats 30, amb una subvenció del FEDER de 29,9 M d'euros. Cal destacar el projecte Metropole Nature, en el qual hi participen la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona, la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana i el Consorci de Collserola, així com el projecte Rol, en el qual hi participa l'Ajuntament de Terrassa.

Més informació:

<http://www.lpp.it/NuovoSito/dicoter/interreg/home.htm>

URBACT. Programa d'intercanvi d'experiències entre ciutats

Aquest programa té diversos objectius com facilitar l'intercanvi de bones pràctiques entre ciutats, capitalitzar i difondre el *know-how* adquirit amb aquesta iniciativa o enriquir la reflexió sobre les polítiques urbanes promogudes pels fons europeus. Es podran beneficiar dels fons del programa (24,76 M d'Euros) les 216 ciutats beneficiàries dels Projectes Pilot Urbans i URBAN I i II, però altres ciutats interessades també hi podran participar sense rebre cofinançament.

Més informació:

<http://www.urbact.org/>

Cooperació per al desenvolupament sostenible en el medi urbà

Aquesta convocatòria, publicada el passat mes de gener, finança propostes relatives a un marc comunitari de cooperació per al desenvolupament sostenible en el medi urbà. Amb una dotació pressupostària de 3,2 M d'Euros accepta propostes d'intercanvi d'informació sobre el desenvolupament sostenible i la millora de la qualitat del medi ambient en les regions amb problemes mediambientals i socioeconòmics. La data límit per presentar candidatures és el **28 de març de 2003**.

Més informació:

http://europa.eu.int/eur-lex/es/dat/2003/c_024/c_02420030131es00200020.pdf

Si voleu més informació relacionada amb la Unió Europea podeu consultar la Web del Gabinet de Relacions Internacionals de la Diputació de Barcelona.
<http://www.diba.es/europa/default.asp>

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

▲ Novetats legislatives

Llei d'acompanyament dels pressupostos generals de l'estat

La Llei 53/2002 de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, coneguda com la Llei d'acompanyament als Pressupostos Generals de l'estat, modifica algunes regulacions entre les que destaquem el Text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques aprovat pel Reial Decret legislatiu 2/2000; la Llei de bases de patrimoni de l'Estat; la Llei d'expropiació forçosa; La Llei 6/1998, de 13 d'abril, sobre el règim del sòl; la Llei 39/1999, de 5 de novembre, d'ordenació de l'edificació i la Llei 22/1998, de 28 de juliol, de costes.

Més informació:

BOE, núm. 313 del 31.12.2002

<http://www.boe.es/boe/dias/2002-12-31/seccion1.html#00004>

Pressupostos de la Generalitat de Catalunya

De la Llei 30/2002, de 30 de desembre, de pressuposts de la Generalitat de Catalunya en destaquem l'article 52 relatiu a la participació dels ens locals en els ingressos de la Generalitat. La Llei preveu distribuir gairebé 63 M d'euros entre els ajuntaments, els consells comarcals, els municipis de menys de 1.000 habitants i les entitats municipals descentralitzades.

Més informació:

DOGC núm. 3791, de 31.12.2002

<http://www.dretpublic.org/llei30-2002pressupostosgencat2003.htm>

Llei d'acompanyament dels pressuposts de la Generalitat de Catalunya

La Llei 31/2002, de 30 de desembre de 2002, de mesures fiscals i administratives, coneguda com la Llei d'acompanyament dels Pressupostos de la Generalitat per al 2003, fa algunes modificacions en regulacions vigents que afecten als ens locals com els canvis en alguns articles de la Llei 6/1999, de 12 de juliol, d'ordenació, gestió i tributació de l'aigua o els que modifiquen la Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial, afegint alguns articles que regulen els plans directores territorials.

Més informació:

DOGC núm. , de 30.12.2002

<http://www.dretpublic.org/>

Territori i ciutat

Butlletí digital de l'Oficina Tècnica de Cooperació

Llei de cadastre immobiliari

L'objecte d'aquesta Llei és la determinació de les competències i responsabilitats públiques sobre el Cadastre, establint-hi normes de funcionament, criteris per fixar els valors i procediments per a la seva actualització. Els ens locals, però, només podran col·laborar en l'actualització ja que la competència és exclusiva del Ministeri d'Hisenda.

Més informació:

BOE núm. 307, del 24.12.2002

<http://www.boe.es/boe/dias/2002-12-24/seccion1.html#00002>

Regulació de les televisions locals per ones terrestres

L'objecte del Decret 15/2003, de 8 de gener, és regular el règim jurídic transitori de les televisions locals per ones terrestres que emetin sota l'emparament de la disposició transitòria única de la Llei 41/1995, de 22 de desembre, de règim jurídic del servei de televisió local per ones terrestres. La seva aplicació es durà a terme mentre no es produeixin la planificació i la reserva de les freqüències per a la prestació d'aquest servei, la resolució dels corresponents processos concessionals, i la concreta determinació del règim jurídic aplicable.

Més informació:

DOGC núm. 3801, del 16.01.2003

<http://www.gencat.es/diari/3801/02364018.htm>